

יכול ליגע בידו כלל, מה שאין כן לענין שבת ששיערו בכריסו של תינוק שהוא רגיש וגם אם נכוה אפילו אחרי כמה שניות נקרא יד סולדת.

וכבודו כתב שיד סולדת הוא 50 מעלות ולא נתברר לי מהיכן, שאם בשעור למטה של יד סולדת דעת הגר"ש"ז אויערבאך שליט"א בנועם כרך ו' היא שהוא 45 מעלות ואם בשעור למעלה כתב הגר"מ פיינשטיין שליט"א בשו"ת בסוף ספר הלכות שבת סימן ט"ז לחוש עד כ-70 מעלות, ולענין הגעלה צריכים השעור למעלה. ולפי מה שכתבתי אפשר לקבוע השעור למעלה גם לענין שבת על ידי רפיית הזפת, ואין לדחות שאין ללמוד כיוון נסך לשאר ענינים כמו שהקשיתי למעלה, כי איננו לומדים דין אלא גלוי מילתא בעלמא מהו יד סולדת שאינו יכול ליגע בו ובוה אין חילוק בין כלי יין לענין אחר.

יהודה הרצל הנקין

רב אזורי

לפי מה שכתבו האחרונים שמשערים בתינוק בן יומו שבזה לא שייכת רגילות. גם יש לבדוק במציאות האם שעור של רפיית הזפת שוה לשעור שכריסו של תינוק נכוית בו וכמדומה שהוא גבוה בהרבה ממנו, וכן מוכח בבית יוסף בסימן קל"ח שציינתי למעלה, שכתב שאין הגעלה מועלת אא"כ המים חמים כל כך שתתרפה הזפת עכ"ל ופשוט שלשון הגעלה אינו נופל על פחות מיד סולדת ולכן לא היה תולה הגעלה ברפיית הזפת אם לא שרפיית הזפת היא יותר מיד סולדת לענין שבת. וממה נפשך קשה, ונראה לע"ד שאמרו שעור של כריסו של תינוק נכוית להרחקה, ומה שהקשיתי שאין מי שיבדוק בכך אדרבה היא הנותנת, שלכן צריך להיות קריר עד שיצא הספק מלבו מה שאין כן הגעלה צריכה להיות חמה עד שיצא הספק מלבו. וזהו שכתב בספר התרומה בשם ר"י שאינו יכול ליגע בחוץ בדופני החבית וידו סולדת לו ליגע בחוץ אז חשיב כהגעלה ומותר עכ"ל ולמה כפל הלשון, אלא בא לאמר שצריך להיות חם שאינו

סימן כז

בן פקועה בעוף

בי"ה, ו' תמוז תשל"ו

למחבר אחר

בלבד ולא בעוף ועיין בסוגיא של דמות עוף בבהמה בדף ס"ט שם, ובירושלמי למדו בהמה בבהמה ולא עוף בבהמה כמו שהביא בבית יוסף לטור יורה דעה סימן י"ג בבדק הבית ובדרכי משה שם לפי גרסת הראשונים בירושלמי.

ויש שיטות בטעם הדבר כי יש אומרים שהוא גזרת הכתוב ואם כן פשוט שאין לנו בו אלא חדושו ובבהמה בלבד, ויש מפרשים כפשטות לשון רש"י שעל ידי שחיטה באם כאילו נעשתה פעולה בסימני הולד, וכתבתי מזה במאמר ב, הפרדס" איר תשל"א ששלחתי לו. ויש נפקא מינה בין הטעמים כי לטעם הראשון אילו יוציאו ממעי אמו אחרי שחיטת האם עובר בהמה בשלבי גידול מוקדמים ויגדלו אותו כמעבדה נראה שמותר בשחיטת אמו מטעם כל שבבהמה, אבל לטעם השני שתלוי בסימנים

כבר כתבתי לו שאין היתר בן פקועה בעופות. לא היה לי פנאי לעיין בחומר ששלח אלי עד אתמול בש"ק ולכן אני כותב שנית רק כעת. תמוה לי, מה יש מקום לפלפל בדבר המפורש במקרא ובתלמוד ובפוסקים שאין בן פקועה אלא בבהמה, כמו שכתוב בפרשת ראה פרק י"ד וכל בהמה וגו' בבהמה אתה תאכלו עכ"ל שדרשו ממנו היתר בן פקועה במסכת חולין דף ס"ט עמוד א' שכל הנמצאת בבהמה מותרת לרבות עובר במעי אמו והוא המקור למשנה בדף ע"ד שם, וכתבו כן כל הראשונים והאחרונים ובש"ך וט"ז ביורה דעה סימן י"ג, ואפילו תינוקות של בית רבן יודעים אותו שכן פרש רש"י במקרא. הרי נלמד מכתוב מפורש העוסק בבהמה

בסימן פ"ו. ואם כן פנים חדשות באו לכאן ונתבטלה מירשת האם והוא הדין בביצה בן פקועה האפרוח הנולד הוי פנים חדשות ומי התירו, מה שאין כן בבן פקועה בבהמה שעובר ירך אמו וכיון שגשחטה היא הותר הוא.

אבל למה להעמיס ראיות בדבר המפורש כמו שכתבתי, ואיני יודע איך פרסם דמיונו בדבר ולא הזכיר לקוראיו את עיקר הדברים אפילו ברמז וכאילו בא לעשות תורה לעצמו.

יהודה הרצל הנקין

רב אוזרי

וכפשוטת הגמרא הרי עדיין לא נוצרו סימני הולד ולא תועיל עדיין שחיטת האם, וכל שכן בעוף בביצה שאינה אלא מים בעלמא כמו שכתבו הפוסקים ממסכת חולין דף ס"ד עמוד א' ועיין ביורה דעה סימן פ"ו.

ועוד בזה מה שכתב בדרך ההגיון אינו כלום, שאפילו אם תאמר ששחיטת האם פעלה בביצה הלא ביצת טריפה אסורה מן התורה ואפילו הכי אפרוח הנולד ממנה מותר שאין האפרוח נולד מן הביצה עד שנסרח והוי כעפרא בעלמא כמו שאמרו במסכת תמורה דף ל"א עמוד א' וגם זה הובא בש"ך וט"ו

סימן כח

עוד בענין הנ"ל ויחס דרשות להלכות

כ"ה, כ"ב תמוז תשל"ו
לניל

שיש לדון בכל מקרה בלי הכללות, ולגבי בן פקועה אין מי שחולק שהדרשה היא דרשה גמורה ואין לנו בהלכה אלא לפי מגבלות הדרשה ובבהמה בלבד. תמה אני שאם לפי רעיונו שהכל תלוי בעובר ירך אמו מנין למדו לאסור דמות עוף וחסר פרסות וכי אינם ירך אמם. ויותר תמה אני כיון שבא בתחילה לדון להלכה, הנה גם לפי דבריו יש מחלוקת אם הטעם הוא משום עובר ירך אמו או לא וכבר הגו כותב שהענין מסובך, ואם כן אי אפשר לצאת מידי ספק דאורייתא ולחומרא. אבל באמת אין כאן שום ספק שאין בן פקועה בעוף כלל וכפי הדרשה שהיא דרשה גמורה כדברי הפוסקים וכמו שמוכח מתוך הדיון בגמרא.

גם דבריו בביצת טריפה תמוהים, וכי אינה אסורה מן התורה לכל הדעות ולדוגמה באם נתגלתה שהאם היתה טרפה מלידה שאז כל הביצים שהטילה אסורות למפרע וכן הכלים שנתבשלו בהם וכדין חלב בהמה כמו שכתב הרמ"א בסימן פ"ו. ואף על פי כן תרנגולת הגדלה מאותה ביצה יכולה להיות כשרה ופנים חדשות באו לכאן, ומכאן כתבתי שאפילו אם שחיטת האם פועלת בביצה נתבטלה הפעולה כשנפכת לאפרוח, ולא השיב על זה מאומה ואין

קבלתי מכתבו הענייני. אולם תמה אני גם על דרכו בחקר התלמוד, כי אין דברי בעל ספר דורות ראשונים מוסכמים וראה לדוגמא בספר מבוא למשנה פרק ג' והעירתי לזה אשתי היודעת בספרים אלה. ומה שר' הלוי ז"ל היה ירא שמים גדול, אנחנו מחזיקים כל תלמידי החכמים לישרים וצדיקים ולא לפי זה נקבע את המסקנה. ברם לדעתי אין שום חדוש אם נאמר שהלכות קדמו לדרשות, וכי בכל מקרה שאמר תנא הלכה מתוך דרשה לא ידעו את ההלכה מקודם? אלא בימי אבלו של משה וכן לפרקים שכחו הלכות עם טעמיהן בצדן ולפעמים שכחו רק הטעמים והדרשות אבל לא ההלכות ובאו תנאים וחדשו הדרשות והשיבו עטרה ליושנה. הרי אנחנו מבדילים בין דרשה גמורה לבין אסמכתא ואין מי שיעלה על הדעת שכל הדרשות הן אסמכתאות, אלא כשחדשו התנאים את הדרשות מהן קבעו שאינן אלא אסמכתאות ומהן קבעו שהן דרשות גמורות להלכה, שאף אם נודעה ההלכה גם מקודם שוב גילו מקורה בדרשה ונקבע בסיס הענין בדרשה ושוב ההלכה מוגבלת בדרשה. ופשוט